

ОПШТИНА ВЕЛЕС
MUNICIPALITY OF VELES

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ОПШТИНА ВЕЛЕС
ИП1 Бр. 08-561/1
27. 01.2012 год.
Велес

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА
НА ОПШТИНСКИОТ ПРОСВЕТЕН ИНСПЕКТОР
ВО ОПШТИНА ВЕЛЕС ЗА 2011 ГОДИНА**

Велес, јануари 2012

Opština Veles / Municipality of Veles
Panko Brasnar No 1
1400 Veles, Macedonia
Tel/fax: ++389 43 232 966
e-mail: opve@veles.gov.mk
www.veles.gov.mk

Врз основа на член 15 став 4 од Закон за просветната инспекција („Сл. весник на Република Македонија“ бр. 52/05 година), изготвен е:

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА
НА ОПШТИНСКИОТ ПРОСВЕТЕН ИНСПЕКТОР
ВО ОПШТИНА ВЕЛЕС ЗА 2011 ГОДИНА**

Годишниот извештај за работа на Општинскиот просветен инспектор по својата програмска поставеност и динамиката на извршените надзори во 2011 година ги содржи следните елементи:

- 1) Оценка за квалитетот на образовниот процес и ефикасноста е врз основа на редовните педагошки надзори во работата на воспитно-образовните установи;
- 2) Општа оценка на состојбите од аспект на почитување на законитоста од страна на воспитно-образовните установи;
- утврдените повреди и изречените мерки за спроведување на изречените мерки;
- 3) Реализација на стратешките цели од Годишната програма во 2011 година
- Донесување на двогодишната Програма за самоевалуација во општинските основни и средни училишта,
- Донесување на општинскиот Регистар за основните и средните училишта утврден со Законот за основното и средното образование.
- 4) Податоци за бројот на извршените надзори во воспитно-образовните установи;
- 5) Препораки за подобрување на утврдените состојби, и
- 6) Подготвување на други податоци од значење за работата на Советникот - просветен инспектор.

Извршените надзори се врз основа на Годишната програмата за работа и Динамиката на Општинскиот просветен инспектор, како и врз основа на иницијативите од страна на вработените во воспитно-образовните установи и по барање на учениците, родителите и граѓаните.

Оценка на квалитетот

Врз основа на извршените редовни, вонредни и контролните надзорот во 2011 година, Општинскиот просветен инспектор дава проценка за квалитетот на образованието во општинските основни и средните училишта во Општина Велес. Оценувањето се темели врз повеќе индикатори за квалитетот и ефикасноста во работата на училиштата и кадарот во реализација на наставно-воспитниот процес.

- На преден план е педагошко и организационо влијание за подобрување на квалитетот на образованието во образовните установи. Сето тоа е резултат на континуираното следење и вреднување од страна на Општинскиот просветен инспектор. Врз основа на извршените надзори се добива повратна информација од страна на училиштата при што се има увид на следните програмски целини:
 - услови за работа во воспитно-образовните установи,
 - колку добро работат училиштата,
 - опфатеност на учениците во задолжителното образование,
 - какви резултати постигнуваат учениците,
 - како работат наставниците во остварувањето на наставните планови и програми,
 - како работат другите вработени во училиштето, и
 - како функционира образовниот систем на локално ниво во Општина Велес.
- Повратните информации од контролата на квалитетот во образованието од општинската администрација се користат за воспоставување на баланс и утврдување на:
 - ✓ успешноста и ефикасноста во реализација на планираните наставни цели,
 - ✓ реализација на наставните планови и програми
 - ✓ колку рационално се трошат предвидените средства,
 - ✓ како се планираат следните активности и решенија за успешното функционирање на наставниот процес,
 - ✓ меѓусебна размена на искуствата меѓу наставниот кадар со неопределено работно време,
 - ✓ менторирање на работата со наставници-почетници, и
 - ✓ поттикнување на квалитетот за унапредување на наставниот процес.
- Инспекциските надзори по својата содржинска и законска Утврдена е правилна насоченост во почитување на Правилникот за педасгошкото водење и евидентирање на евиденцијата која задолжително се води во реализација на наставниот процес. Инспекциската поставеност имаат за цел да го заштити образовниот процес од импровизации и некомпетентои нестручното организирање на наставата. Преку увидите во работата на училиштата откриени се и елиминирани нестручни планирања за организирање и изведување на воспитно-образовната работа. Идентификувани се некомпетентно водење на педагошката евиденција во Дневниците за реализација на настават. Воспоставен е соодветен квалитет на Годишните планови и програми на воспитно-образовниот процес во училиштата. На овој начин создадена е заштита од евентуални критики за нивното нестручно работење во училиштата.
- Создадените Развојни планирања и Програма за самоевалуација претставуваат организиран, систематски и институционален процес со кои наставниот кадар, директорите, стручните служби и развојниот тим на училиштето имаат континуитет на педагошка реализација на наставниот процес. Педагошките документи се базираат на постојано истражување, анализирање и откривање на сопствените потреби. Содржините од Развојните планови и самоевалуацијата во ова учебна година се составен дел на Годишните планови за воспитно-образовната работа на секое основно и средно училиште.

- Во овој дел од Годишниот извештај треба да истакнеме дека реализација на наставните планови и програми во сите основни и средни училишта се реализираат согласно Законите за основното и средното образование во Република Македонија. Треба да се истакне дека во потполност се почитува Календарот за реализација на воспитно-образовната работ за учебната 2010/2011 и 2011/2012 наставна година. Во овој временски период училишта извршија внатрешно подобрување на процесите во креирање и реализирање на сопствените промени. Донесува важни одлуки, со кои влијаат на многу фактори поврзани со квалитетот за подобрување на наставата. Таа е единствен модел со што се остварува поголема институционална одговорност и ја градат педагошката автономија на училиштето Ова е и суштината на процесот на децентрализација на основното и средното образование на локално ниво.

- Во овој дел од Годишниот извештај имаме потреба да ги истакнеме насочувањата кои ќе се поттикнуваат и промовираат во 2012 година. На преден план е:

- **клима и култура во воспитно –образовните установи,**
- **индикатори на квалитет во имплементација на наставните содржини, и**
- **редефинирање на воспитно образовни стандарди во воспитно-образовната работа по сите наставни предмети,**

Предмет на извештајната организираност и поставеност ќе биде во извештајот за 2012 година.

Во својата содржина училишните планирања ги карактеризираат главните правци во развојот на наставата. Планирањето предвидува системски активности кои се реализираат во училиштето врз основа на поставените приоритети, цели, задачи и активностите со критериуми на вреднувањето. Во плановите училиштата презимаат позитивни чекори за промена на квалитетот во презентација и вреднување на успехот на учениците низ наставниот процес, во животот и работата на училиштето. Наставниот кадар низ својата работа има потреба од перманентно стручно усовршување, а со тоа донесува важни одлуки за својот перманентен развојот, на наставниот процес и се носители на активностите во остварување на заедничката образовна мисија на државното и локалното ниво.

- Проценката од извршените надзори во работата на општинските училиштата е транспарентен, со што се обезбедува потполно информирање на вработените во училиштето, а пред сè; наставниците, учениците, родителите и Локалната самоуправа. Исто така обврска е да се запознаат Училишните одбори и наставничките совети за резултати од работата на секое општинско основно и средно училиште.
- Пред да се изврши инспекцискиот надзор до сите училишта претходно се доставува писмено известување - Инструмент за проценката на педагошката организираност на училиштето. Инструментот се потпира на Програмата за работа и Динамиката на инспекциските надзорти. По извршениот инспекциски надзор се доставува Записник со содржина и протокол од констатираната состојбата во наставно-воспитната работа во училиштето. Решение со предлог мерки за постоечките состојби со утврдена временска рамка за надминување на утврдени недостатоци и надминување на констатираната состојбите. Треба да

се истакне дека инспекцискиот надзор се остварува во континуитет во присуство на директорите, стручната служба и наставниот кадар. Согласно измените за инспекцискиот надзор предвидени се постапки за едукација на кадарот, која се спроведува во секој тим, во зависноста од степенот на пропустите во организационото функционирање и реализација на училиштето.

- Во изминатата календарска година имаме континуирано следење и контрола на организациската и педагошката поставеност на училиштата. Овој вид на контролата во потполност ни помогна во организациско подобрување на наставно-воспитната работа во сите општински основни и средни училишта. На тој начин дојде до зголемување на стручно-педагошката ангажираност на директорите и стручните служби во подобрувањето на условите и квалитетот на наставата.

Во едно средно училиште се негираше информацијата, наведена во Решението за направените пропусти во педагошката документација, а во законскиот рок се доставува известување дека се извршени поправки во сите дневници за реализација на наставата. На контролниот надзор наставниот кадар, кој кои имаше недостаток во реализацијата, пријдоа и се извинија за направените пропусти во регистрацијата на содржините.

- Едновремено, воспоставени се интерни стандарди за унапредување на педагошко-инструктивната работа во реализација на наставата во училиштето. На тој начин училиштата подготвено ги дочекуваат супервизискиот надзор како што се СОУ Гимназија „Кочо Рацин“ ООУ „Св. Кирил и Методиј“ и ОСУ „Јовче Тесличков“ за кои добиени се позитивни извештаи од Државниот просветен инспекторат. Тереба да се истакне дека од извештаите на Државниот просветен инспекторат каде се спроведени интегрални инспекциските надзори во сите три училишта оценети се со многу добар успех. Таквото оценување за прв пат е забележано од страна на Државен просветен инспекторат.
- Со **многу добро** се евалуираат аспекти од работата на училиштето каде што преовладуваат позитивни страни во педагошката организираност на наставата. Може да постојат мал број слаби страни, меѓутоа, тие значително не влијаат врз квалитетна знаењата што го имаат учениците во наставата. Иако **многу добро** е највисок стандард, сепак, тој стандард може да се постигнува во секое училиште и училиштата треба да прават позначајни пристапи за унапредување на дејноста. Сепак, се очекува училиштето да продолжи да го одржува високото ниво на тој аспект и да ги користи сите можности и добри практики што му се нудат за понатамошно подобрување. До крајот на наставната година најавени се интегрални инспекциски надзори во ООУ „Блаже Конески“ ООУ „Фордан Х.К.Џинот“ и ССОУ „Коле Неделковски“

Генерална оценка од извршените надзори и примената на наведените индикатори можеме да истакнеме дека во одделни училиштата имаат потреба од обука за организациски и образовен менаџмент. Предвидените програмски поставување во Програмата за 2012 година имаат намера да се реализираат до мај и август 2012 година. До сегашните наши настојувања низ едукативните

работилници се менува пристапот во индивидуалната имплементација на организациската поставеност на образовната установа. На предно место во реализацијата е **Педагошка етика во образованието. И Правилник за оценување на наставниот кадар и стручната служба.**

Сите општински основни и средни училиштата имаат целосна посветеност во унапредувањето на воспитно-образовната работа; подигнување на ефикасноста и ефективноста во работата на стручните тимови. Во општинските училишта организациско-педагошката поставеност соодветствува на барањата и стандардите во исполнувањето на квалитетот на наставата во образованието.

Од успешноста во следењето и оценувањето на наставно - воспитната работа и проценката на критериумите за успешност во реализација на активностите секогаш ќе зависи од остварувањето на целите и задачите поставени во Годишните планови и програми и реализација на наставните планови и програми. Квалитетот во реализацијата мора да е под постојано опсервирање и проценување од страна на директорот, наставниот кадар и стручната служба.

Почитување на законитоста

Врз основа на извршените инспекциски увиди во 2011 година во основното и средното образование од аспект на почитување на законите, како и другите прописи и општи акти во воспитно-образовните установи основани од општината, констатирана е следната состојба:

Подигната е одговорноста на раководните тимови, административниот и наставниот кадар во почитување на законите, другите прописи и општи акти во воспитно-образовните установи.

Доколку се забележуваат одредени негативности во примената и почитувањето на законските процедури и постапки, укажано им е во Решението по извршениот инспекциски надзор. На тој начин отстранети се сите констатирани недостатоци кои произлегуваат од непочитување на законите и другите прописи што се однесуваат на работата во воспитно-образовните установи основани од општината. На преден план се пропустите во неажурирање на педагошката евиденција и документација. Во досегашен период најчести недостатоци или пропусти, се од страна на наставниот кадар за уредно водење на педагошкото евидентирање на реализираните наставни часови. Недостатоците не се во согласност со член 15 и 17 од Правилникот за водење на педагошката евиденција. „Сл. Весник на Република Македонија“ бр 41/09) Со решението укажано им е на директорите да им обрнат внимание во почитување на Правилникот за формата и содржината на педагошката документација и евиденција во основното- средното училиште, како и начинот на нивното водење.

Согласно Законот за педагошки надзор во почетната етапа водени се едукативни средби со наставниот кадар за надминување на недостатоците при водење на евиденцијата. Едукативната средба организирана во ССОУ „Коле Неделковски“ ССОУ „Димитрија Чуповски“, ООУ „Блаже Конески“, ООУ „Васил Главинов“, ООУ „Благој Кирков“ и „Јордан Х.К.Џинот“.

Согласно член 29 и член 30 од Закон за просветна инспекција („Сл. Весник на Република Македонија“ бр.52/05) Во 2010 година не е предложено поведување на дисциплински постапки, одстранување од работното место, против вработен во основното и средното образование бидејќи не е направена повреда што предизвикува изречување на ваква вид на мерка.

Во Општинското основно училиште „Блаже Конески“ Велес од учебната 2009/2010 година продолжува и во 2011/2012 година континуирано барање на согласностите за еден наставник по физика и еден наставник во одделенска настава. Едновремено треба да се истакне дека во училиштето има наставник кој боледувал од цироза, а предавал музичко образование со 6 наставни часа. На директорот му е посочена потреба од писмена консултација со првостепената и второстепената комисија која го одобрува боледувањето над дваесет и еден ден. Со што постојано се оштетува наставно-воспитниот процес по предметите и во одделенска настава

Во ООУ „Јордан Х.К.Џинот“ реализирана е Спогодба со ООУ „Благој Кирков“ за презимање на едно лице кое е потенцијален технолошки вишок за обавување на хигиеничарски активности од септември 2011 година. Од страна на Министерството за образование и наука одобрена е спогодба од овој вид, која е во согласност со укажувањата за рационализација на кадарот во образованието. Во досегашен период лицето постојано е на боледување што е знак на лична неодговорност во работата.

Следењето и проверувањето на напредокот и постигањето на успехот на учениците се врши со интерно или екстерно проверување, согласно член 71 од Законот за основното образование.

За наставниците, стручните соработници или воспитувачите, кои во остварувањето на воспитно-образовниот процес не покажуваат задоволителни резултати, Бирото, Советот на родители или Државниот просветен инспекторат покренуваат иницијатива до Училишниот одбор за преиспитување на нивната способност за реализација на работните обврски, согласно член 96 од Законот за основното образование.

По овој основ треба да се истакне дека во ООУ „Блаже Конески“ по предметот ликовно образование има одредени потешкотии од страна на предметниот наставник, а истата не е свесна за својата здравствена состојба.

Утврдувањето на психофизичките способности на вработените во основното училиште, односно заболеноста од одредени душевни болести, алкохолизам и наркоманија се врши согласно со прописите од областа на здравствената заштита согласно член 93 од Законот за основното образование. Во доставената документација не е сосема јасно изразена здравствената положба на лицето за обавување на воспитно-образовната работа.

Од извршените надзор, утврдените состојби, преземените дејствија и мерки, Општинскиот просветен инспектор составува поединечни записници. Записниците и Решенијата се доставуваат до Градоначалникот, раководителите на општинската администрација и до воспитно-образовната установа, во рок од 15 дена од денот на извршениот надзор. Општинските основни и средни училишта во рок од 8 дена, согласно Законот за инспекциски надзор имаат можност доколку не се согласуваат со наодите во решенијата да се изјаснат пред Градоначалникот или пред Министерството за

образование и наука. Во досегашен период општинските основни исредни училишта не покренувале таков вид на незадоволства, туку реално настојуваат да ги надминат посочените недостатоци во работата.

Согласно член 22 од Законот за основното образование („Сл. Весник на Република Македонија“ бр.103/08) сите општински основн училишта имаат донесено Статути. Со статутот особено се уредуваат: организацијата и вршењето на воспитно-образовната дејност, називот, седиштето, управувањето и раководењето, правата и обврските на учениците, правата и обврските на вработените и други прашања од значење за работа на основното училиште.

Во Општинските средни училишта во овој временски период потребни се одредени измени и дополнувањата на Статутите на училиштата кои треба да се усогласат со новите одредби на Законот за средното образование. Во општинските средно училиште „Јовче Тесличков“ „Коле Неделковски“ извршени се соодветни измени и дополнувањето на Статутот на училиштето кои се усогласени со измените на законот за средното образование.

Донесување на Извештај за самоевалуација

Од спроведената самоевалуација во основните и средните училишта во Општина Велес за период од 2011 до 2013 година .

Согласно член 147 од Законот за основното образование и член 29-а од Законот за измени и дополнување на Законот за средното образование на Република Македонија, директорите, стручните служби, стручните активи и училишната комисија пристапија кон изготвување на Извештајот од самоевалуацијата на училиштето за реализација на воспитно-образовната работа во периодот 2011/2013 година.

Основните и средните училишта самоевалуацијата ја изготвуваат врз основа на **„Индикаторите за квалитетот на работата на училиштата“**. Одобрен од страна на Министерството за образование и наука и Државен просветен инспекторат на Република Македонија.

Самоевалуацијата реализирана е во општинските основни и средни училишта во Општина Велес:

ООУ „Васил Главинов“ Велес;
ООУ „Блаже Конески“ Велес;
ООУ „Св.Кирил и Методиј“ Велес;
ООУ „Благој Кирков“ Велес;
ООУ „Јордан Х.К.Џинот“ Велес;
ООУ „Рајко Жинзифов“ Г. Оризари-Велес;
ООУ „Стојан Бурчевски Буридан“ Иванковци- Велес;
ООМУ „Стефан Гајдов“ Велес;
ОСУ „Јовче Тесличков“ Велес;
СОУ „Гимназија Кочо Рацин“ Велес;
ССОУ „Димитрија Чуповски“ Велес, и
ССОУ Коле Неделковски“ Велес.

Дадена е стручна и советодавна помош согласно индикаторите за квалитетот на наставата во училиштата во основните училишта во општините Лозово и Чашка. ООУ

„Методија Митевски Брицо“ Лозово и ООУ „Тодор Јанев“ Чашка, ООУ „Петар Поп Арсов“ Богомила и ООУ „Лирија“ Горно Јаболчиште.

Во услови на децентрализација изборот на приоритетите го прават училиштата и тие треба да бидат во согласност со нивните педагошки потреби. Процесите од самовреднувањето се појдовни сознанија за унапредување на квалитетот на наставата и учењето. Извештајот од самоевалуацијата на училиштето претставува важен стратешки документ за реализација на главните правци во подобрување и унапредување на квалитетот на наставно-воспитната работа за секое училиште. Подобрувањето на капацитетите на човечките ресурси е во директна корелација со подобрување на квалитетот на наставата.

Во оваа фаза сите училишта понудија квалитетни самоеволутивни стратегии. Истовремено, училиштата издвоја најважен приоритет по седумте програмски подрачја со SWOT анализи по методологијата на индикаторите за квалитет на наставата, со образложенија од извршените анкетаирања, анализи, интервјуа и др. Општинските основни и средни училишта презентираа реалистичен самоеволутивен план за следење и вреднување на квалитетот на наставата и учењето.

За видот и обемот на активностите што ќе бидат опфатени во училишните самоеволутивни програми се грижат надлежните органи на училиштето, училишната комисија за подобрување на квалитетот на работењето, органите на локалната самоуправа, Бирото за развој на образованието и Државниот просветен инспекторат.

Училишното самоеволутивно планирање претставува организиран, систематски и институционален процес како континуирана активност на наставниот кадар, директорите, стручните служби, учениците, родителите и развојниот тим на училиштето. Тој се базирал на постојано истражување, анализирање и откривање на сопствените потреби, слаби и јаки страни на училиштето, како и осмислување на начинот со кој тие потреби ќе се задоволат во предвидениот период. Во процесот на училишното развојно планирање, училиштата се креатори и реализатори на сопствените промени. Донесуваат важни одлуки, со кои влијаат на многу фактори поврзани со квалитетот за подобрување на наставата, со што остваруваат поголема институционална одговорност и ја градат педагошката автономија Ова е и суштината на процесот на децентрализација на основното и средното образованието локално ниво во Општина Велес.

Овој комплексен поим на изготвување на Извештајот за самоевалуацијата отпочнат е од февруари 2011 година кој заврши до 10 јуни 2011 година кога училиштата треба да ги достават со Одлука на Училишното одбор во електронска форма до основачот и Државен испитен центар.

Самоевалуацијата е основен двигател на наставниот процес во функција на доживотното учење за унапредување на квалитетот на образованите постапки на кадарот и учениците во училиштето. Еволутивниот пристап во вреднувањето на професионалните активности обезбедува нов пристап. Покрај надворешното вреднување на образовната работа, се смета за најплодотворен механизам за унапредување на квалитетот на наставната работа во установата каде се поттикнува доживотното учење. За самоевалуацијата постојат меѓународни документи во кои се промовираат барања за подобрување на квалитетот на образованието. На преден план е Виенската декларација од 1998 година, а потоа следуваат Препораките од Европскиот парламент за унапредување на квалитетот на образованието во Европа од 2001 година.

Самоевалуацијата е одговорен фактор на сите засегнати страни, пред сè, на наставниците, учениците и родителите кои имаа можности да одговарат на три прашања:

- **Какво училиште сме ние ?**
- **Како да го дознаеме тоа ?**
- **Што можеме да направиме да бидеме подобри?**

За да се одговори на овие прашања потребно е вклучување на најважните фактори во училиштето, со што на овој документ му се дава соодветна важност при изготвување и неговата примена:

- ✓ да се изврши детална самоанализа на квалитетот на наставата од соодветните извори на информациите; од перспектива на учесниците, родителите и корисниците на услугите во училиштето;
- ✓ да се изврши самоевалуација на сопствените вредности, всушност, доживотното учење од нас бара да ги идентификуваме недостатоците и можностите за подобрување;
- ✓ да се одредат развојните приоритети и цели на успешноста во организација и реализација на наставата и поучувањето.

Одговорот на клучните прашања мора да произлезе од самоанализата во наставата, од недостатоците и можностите за подобрување како и одредување на развојните приоритети и целите кои ќе овозможат:

- разработка на индивидуалната стратегија за унапредување на наставната методологија и пристапи за остварување на квалитетот со краткорочни и долгорочни цели во реализација на наставата;
- насочување на позитивните и добрите примери на ниво на тимот за континуирано поттикнување на развојното подобрување и следење на квалитетот на знањата кај учениците.

Самоевалуацијата е најреална можност да се градат образовните перспективи на кадарот и училиштето, да се создаваат услови на внатрешна динамика во креирањето на колективната свест и да се подигнува индивидуалната одговорност за самостоен развој. Евалуацијата во колективот ја мобилизира педагошко-психолошката автономија, влијае во подигнување на одговорноста во развојот, ја гради и го мобилизира заемното во наставниковата свест како принцип на доживотното усовршување. Во тимот се развива чувството на припадност и институционално самопочитување.

Квалитетните промени во тимот најдиректно се одразуваат за унапредување на работата на кадарот, се развива позитивен став кон поучување на учениците, а со тоа, сè поголема е вклученоста на родителите во системот на доживотното учење. Меѓуколегијалните расправи за квалитетот на наставата, се непрекинат извор на искажувања од сите учесници, тие стануваат неодвоив сегмент кој се вградува во културата на училиштето.

Од извршената анализа на Извештаите за самоевалуацијата во сите основни и средни училишта во Општина Велес, од сите се бара да се даде поголем квалитет на образовните услуги на учениците и поддршка на интерактивните односи за подобрување на:

- ✓ *учењето и поучувањето низ наставниот процес;*

- ✓ *поттикнување на внатрешната ангажираност на наставникот и учениците во училищата;*
- ✓ *професионалното унапредување на наставникот, е единствена вредност во доживотното учење;*
- ✓ *соработка со надворешните партнери за подобрување на условите и квалитетот на наставата.*

Училиштето е должно континуирано да ја следи својата работа, а тоа е единствен индикатор на доживотното учење, со што се дефинира сопствената стратегија во процесот на децентрализацијата во образованието.

Донесување на општински Регистри

Согласно член 22 од Законот за основното образование и член 9 од Законот за измени и дополнување на Законот за средното образование на Република Македонија Едновремено. треба ра се истакне дека сите основни и средни училишта во 2011 година изготвија Регистри, согласно Правилникот за начинот на верификација на училиштата.

Севкупните постапки создаваат квалитетни предуслови за организирање, планирање и реализација на педагошкое евидентирање на бараните содржини во регистрите. Училиштата во 2011 година со тимовите составени од страна на стручните служби, секретари-благајници и наставен кадар кој имал добар краснопис извршено е севкупното евидентирање на бараните содржини.

Регистрите на Општина Велес станаа уникатен пример при Министерството за образование и наука за квалитетното организирање на сите основни и средни училишта во Република Македонија. За својата примерност добиена е Пофалба од страна на МОН и ЗЕЛС.

Регистри се доставени до Министерство за образование и наука, Државен архив на Република Македонија – Историски архив во Општина Велес и во Општина Велес.Секое од училиштата располага сопредвидените обрасци 40x50 см. Исто така треба да се истакне дека Општина Велес располага во База на податоците со електронска форма на податоците.

Извршени надзори

Согласно динамиката на инспекциските надзори во 2011 година извршени се 57 редовни инспекциски надзори во работата на општинските основни и средните училишта. Од увидите воспоставена е системска постапка со која се обезбедува и контролира квалитетот на воспитно-образовната работа во основното и средното образование во Општина Велес. Целта на инспекциските надзори е да се воспостави процес на континуирано подобрување на воспитно-образовната работа во установите во Општина Велес.

Во јулскиот и августовскиот период во 2011 година од 3 до 4 пати посетени се сите основни и средни училишта во Општина Велес, со цел конкретно согледување на состојбите и условите пред почетокот на учебната 2011/2012 година. Од извршените увиди секогаш се проценуваат конкретни активности за санирање на состојбите од

инфраструктурен карактер. Целта на увидите е да се обезбедат подобри услови пред почетокот на учебната 2011/2012 година. Активноста на Општинскиот просветен инспектор се состои во поттикнување на активностите од воспитно-образовниот карактер во организација на наставата во училиштата и обезбедување на финансиската поддршка од страна на Општина Велес.

Следењето и вреднувањето на работата на установите се реализира преку следните нивоа, и тоа:

- Проценка на условите за исполнување на воспитно - педагошките стандарди за остварување на наставата во учебната 2011/2012 година;
- Запишување на учениците, согласно реорганизација во основното образование и прва година во средното образование;
- Финансиската поддршка на училиштата за санација - подобрување на условите за работа во училиштата;
- Постапки при оформување на паралелките – утврдување на бројот на учениците во паралелките во основното и средното образование;
- Утврдување на норма на наставни часови за секој наставник во училиштата;
- Стручно-педагошка екипираност на училиштата за навремено отпочнување со воспитно - образовната работа во учебната 2011/2012 година.
- Внатрешната систематизација на работните места и одредување на фондот на наставните часови на секој наставник во училиштето.
- Годишната програма за работа во оваа учебна година мора да има внатрешна образовна поврзаност со поставените приоритети од Развојното планирање на училиштата со цел за надминување- унапредување на слабите страни од Извештајот за самоевалуацијата. Во проценката се вреднуваат слабите и добрите страни во работата на наставниот кадар и усовршување за оваа учебна година. Овој пристап бара поголема ангажираност на стручните тимови за што им е потребна соодветна поддршка во реализација на предвидените цели и задачи од развојниот план на училиштето
- Во овој временски период од почетокот на 2012 година се поттикнуваат **Индикатори за квалитет во наставата** и **Унапредување на климата и културата во образовните установи**. Имплементација на содржините од овој процес ќе бидат составен дел на Годишниот извештај за 2012 година.

Во августовскиот период изготвени се тези за планирање на содржините во Годишните програми за воспитно-образовната работа во основното и средното образование во Општина Велес. Извршени се едукативни средби со директорите и стручните служби за квалитетно изготвување на Годишните програми во основни и средни училишта за учебната 2011/2012 година.

Во текот на календарската 2011 година оформена е База на податоците како единствен документ за основните и средните училишта и нивната организациска поставеност. Базата на податоците располага со валидни информации за секое училиште, Детска градинка, Народен музеј и Библиотека „Гоце Делчев“ во Општина Велес. Во изготвувањето на Базата воспоставена е заемна соработка со информатичкото одделение при Општина Велес. Сегашната програмска поставеност на информациите во Базата ќе се усовршуваат во 2012 година.

Во учебната 2011/2012 година во 7-те Општински основни училишта од I до VIII одделение запишани се 4788 ученици во 231 паралелки. Во споредба со минатата учебна година помалку се запишани 151 ученик, всушност, продолжува опфатеност на учениците со шестгодишната возраст, а бројот на учениците се намалува. И покрај тоа во ова учебна година намапен е бројот на паралелките во основното образование само за три паралелки. Опфатеноста на учениците во паралелка е под законскиот минимумот кои изнесува 20,72 ученика во паралелка, кој не е во согласност со член 41 став 4 („Сл. Весник на Р.Македонија“ бр.103/ 08.) кој трба да се движи од 24 до 34 ученика во паралелка.

Карактеристичен е примерот во Матичните училишта „Благој Кирков“ со 405 ученици (без ПУ Караслари и Чолошево) и „Јордан Х.К.Џинот“ со 396 ученици, без подрачни училишта во Башино Село. Вкупен број на учениците е 801 распоредени во 42 паралелки со просечна опфатеност во паралелката е 19,07 ученика.

Во учебната 2011/2012 година во Општинското основно музичко училиште „Стефан Гајдов“ се школувале 180 ученици во 19 паралелки. Училиштето според својата специфичност за едукација на музички надарени ученици во потполност ги исполнува барањата за организација на воспитно-образовната работа во училиштето. Од друга страна треба да се истакне дека Министерството за образование у наука, во досегашен временски период не вложува за унапредување на наставната технологија. Кај карактеристично во сето ова е; за училиштето не се печатат Дневници за реализација на наставата, во овој период се прават заложби за приклучување кон интернет мрежата.

Во учебната 2011/2012 година во 4-те Општински средни училишта вкупно запишани се 2804 ученика во 107 паралелки. Просечна опфатеност на учениците во општинските средни училишта е 26,20 во клас. Додека во 2010/2011 беа опфатени 2900 ученика во 106 паралелки, а просечен опфатеност на учениците во општинските средни училишта била 27,35 ученика во клас, што во потполност ги исполнува педагошките стандарди според Закон за средното образование. Во учебната 2009/2010 година во 4-те Општински средни училишта биле запишани 2.963 ученика во 103 паралелки со просечна опфатеност изнесувала 28,76.

Карактеристично е да се забележи дека опфатеност во СОУ Гимназија “Кочо Рацин” во четири паралелки во прва година е со по 24 ученика што е под законскиот минимум. Во седумте паралелки во втора година е со по 24 ученика што е под законскиот минимум. Не е во согласност со член 28 став од законот за средното образование и Законот за измени и дополнувањето на законот за средното образование („Сл.весник на Р.Македонија“ бр.29/02)

Во текот на август и ноември 2011 година, Општина Велес во соработка со Бирото за развој на образованието, организирани се две педагошки работилници со директорите и стручната служба за усовршување на новата методологијата за изготвување на Годишните програми за работа на училиштата. На теми:

- Квалитетот на оценувањето во наставата.
- Изготвување на Правилникот за оценување на наставниот кадар и стручната служба, и
- Професионалниот развој не завршува.

Според динамиката на активностите во 2011 година извршени се 12 контролни назори пред почетокот на наставната година во сите основни и средни училиштата.

Единствена програмска ангажираност во тој временски период е проценка на исполнетоста на условите за работа на воспитно-образовните установи пред почетокот на учебната 2011/2012 година;

Во втората фаза од извршените инспекциски увиди во основните и средните училишта извршена е проценката за исполнетоста на следните програмски подрачја:

- Исполнетоста на условите во организација и реализација на наставниот план и програма и други пропишани стандарди и нормативи со кои се уредува воспитно-образовната дејност во основното и средното образование;
- Со надзорот и вреднувањето се обезбедува квалитетна реализација на наставните планови и програми, како и поттикнување на стручните служби и директорот да вршат анализа на планираните активности во реализирани на наставно-воспитната работа;
- Услови за избор на наставници и стручни соработници во воспитно – образовната установа;
- Увид во организација на педагошко-инструктивна работа на директорот и педагошко-психолошката служба во училиштето;
- Реализација на активностите за подобрување на квалитетот на наставата во училиштето;
- Искористеност на современи наставни средства и методи во наставата;
- Реализација на додатната, дополнителната и слободните ученички активности во училиштето;
- Уредност на педагошката евиденција и документација во училиштата;
- Искористеност на современите наставни средства и технологија во настават;
- Проценка на процесот на следењето на менторската работа од страна на директорот и стручната служба во училиштето;
- Подготвување на кадарот за наставници-почетници за полагање на стручен испит;
- Проценка на реализираните активности од Развојното планирање и самоевалуацијата од страна на директорот, стручната служба, стручни активи и развојниот тим;
- Инструктивно-педагошко поттикнување на наставниците за подобрување на квалитетот на наставата во училиштето;
- Редовност на учениците во наставно-воспитниот процес;
- Покренување на постапката против родителите, за учениците кои не ја посетуваат наставата.

Предложените содржини во планирањата во основните и средните училишта по својата поставеност на целите, задачите и активностите во потполност ја сфатија потребата и значењето на планирањето и програмирањето на наставата што се согледува во:

- трансформација на општите цели од наставните планови во конкретни воспитно-образовни задачи и обврски во училиницата;
- рамномерно распоредување на активностите на членовите во колективот;

- зголемена ангажираност на кадарот во процесот на модификациите во наставната практика;
- јасна ориентираност на училиштето при остварувањето на воспитно-образовна работа ;
- едукација на кадарот за користење на информатичката технологија во наставата;
- подобrena е дидактичката апликативност во наставната работа.

Со воведување на информатичката технологија наставниот кадар има одредени потешкотии, затоа што мрежното поврзување е на опремата е инсталирано на подовите во училиштата. Со таквото инсталирање се создаваат проблеми од неодговорното мкористење во работата со учениците.

Важно е да се истакне дека во 2011 год. внатрешната методско-дидактичката одговорност за организација на наставниот кадар во училиштата постапно го менува обликување во наставата. Истовремено, мора да истакнеме дека има наставе кадар кој недоволно го познава и применува ИКТ во својаста работа.

Едновремено, треба да се истакне дека сите училишта се вклучени во проектните активности за осовременување на образовната работа. Училиштата вклучени во проектите за усовршување на вреднувањето и оценувањето на ученичките знаења имаат предимство за екстерното проверување, според. ПЕП проектор за оценувањето, од програмата на USAID и добивање на сертификацијата, веќе трета година се реализира во нашите училишта. Треба да се истакне во седумте редовни училишта од основното образование има квалитетна примена и сертифицирање на постигнувањата во работата на наставниците.

Во досегашен период помал е бројот на наставниците од ООУ „Јордан Х.К.Џинот “ и ООУ „ Стојан Бурчевски Буридан“ кои учествуваат со сопствени апликации за сертифицирање на педагошката активност. Проектот за оценување на квалитетот на наставната организираност. Училишните тимови имаат обврска да направат детална проценка на педагошката организираност при вреднувањето во наставниот процес. Училишните тимови во потполност се следат и поттикнуваат во четирите развојни фази од страна на Општинскиот просветен инспектор на Општина Велес.

Реализација на оперативните обврски

✓ Број на поднесени барања од странки, други органи и институции -----	5
✓ Излегување на терен по службена должност -----	45
✓ Постапување по барање на странки (одговор на странка, упатување на странка, препраќање на предмет до надлежен орган, барање на дополнителна документација од странка или надлежен орган или институција) -----	137
✓ Број на изработени службени белешки (излегување на терен, обиколки, предупредувања) -----	39
✓ Работни, консултативни и советодавни средби со службите -----	94
✓ Број на доставени одговори по барање од други институции -----	40
✓ Број на планирани инспекциски надзори -----	72
✓ Број на извршени инспекциски надзори -----	95
✓ Број на вонредни инспекциски надзори -----	14
✓ Број на донесени решенија -----	30

✓ Број на спроведени едукативни работилници-----	37
✓ Број на изготвени акти од областа на образованието-----	58

Препораки за подобрување

Во Годишниот извештај за 2011 година дадени се анализи и согледувањата од извршените инспекциски надзори, проценки за исполнетоста на условите и педагошките стандарди во општинските основни и средни училишта. Со цел да се подобрат воспитно-образовните резултати на учениците и условите за работа во училиштата во наредниот период се предлагаат следните мерки :

- следење и поттикнување на ефикасноста и ефективноста во наставата за подобрување на квалитетот на наставната работа;
- практична примена на индикаторите за квалитет во наставата;
- унапредување на климата и културата во образовните установу;
- примена на Правилникот за оценување на наставниот кадар и стручната служба во училиштата;
- подобрување на слабите страни од самоевалуацијата согласно законските одредби во Законите за основното и средното образование;
- Промена на педагошки и етички принципи во наставната практика;
- воспоставување на квалитетен систем од страна на стручните служби на следење, анализирање и вреднување на работата во училиштето;
- подигнување на менаџерските способности кај одредени директори;
- професионално усовршување на воспитно-образовниот кадар во примена на новите техники и методи во наставата;
- воведување и практикување на информациско и комуникациска технологија во реализација на наставата;
- примена на педагошко-психолошките инструменти од страна на директорот и стручната служба при утврдување на состојбите, потребите и резултатите од постигнувањето на наставниците во наставата;
- унапредување на педагошко-инструктивната работа на директорот и стручната служба на училиштето;
- организирање на отворени нагледни часови, особено во средните училишта, со цел да се поттикнува квалитетот на наставата и унапредуваат знаењата на учениците;
- континуирана реализација на дополнителната и додатната настава во сите училишта, особено во средното образование;
- доследна примена на активностите од годишното развојно планирање на училиштето со проценка на критериумите за успешноста;
- хигиено-техничко одржување и уредување на училиштето и училишниот простор;
- задолжително реализирање на дежурството од страна на наставниот кадар за време на редовната настава;
- поголемо настојување од страна на родителите, наставниот кадар, стручните служби и директорот кон развивање на воспитната компонента кај учениците;
- усовршување на База на податоците за секој правен субјект чиј основач е Општина Веле;

- активна вклученост на Училишниот одбор во животот и работата на училиштето во почитување на позитивните законски прописи од образованието;
- поголема вклученост на Советот на родители во подобрувањето на редовноста на учениците во наставата;
- Организирање на едукативни работилници кои се од општа полза за вработените во образовната дејност од локален и екстерен карактер.

Извештајот за работата на Општинскиот просветен инспектор во Општина Велес за 2011 година покажува дека ефектите што се постигнати во образованието во оваа календарска година се многу поголеми од претходните. Во голема мера тоа се должи на редовната и советодавна постапка што ја врши Општинскиот просветен инспектор и одговорноста што се промовира кај вработените во образовните установи.

Со надзорот и преземените мерки ќе се продолжи и во 2012 година со цел да се проценуваат постигнувањата во работата на образовните установи и да се подобрат Индикаторите за квалитет во наставата и унапредување на Климата и културата во училиштата.

Општински просветен инспектор
на Општина Велес
Божидар Јовиќ

Раководител
на одделението за инспекциски надзор
во Општина Велес,
Славица Переска

Градоначалник
на Општина Велес,
Горан Петров